

Biblioteca ASTRA,
Corpul B

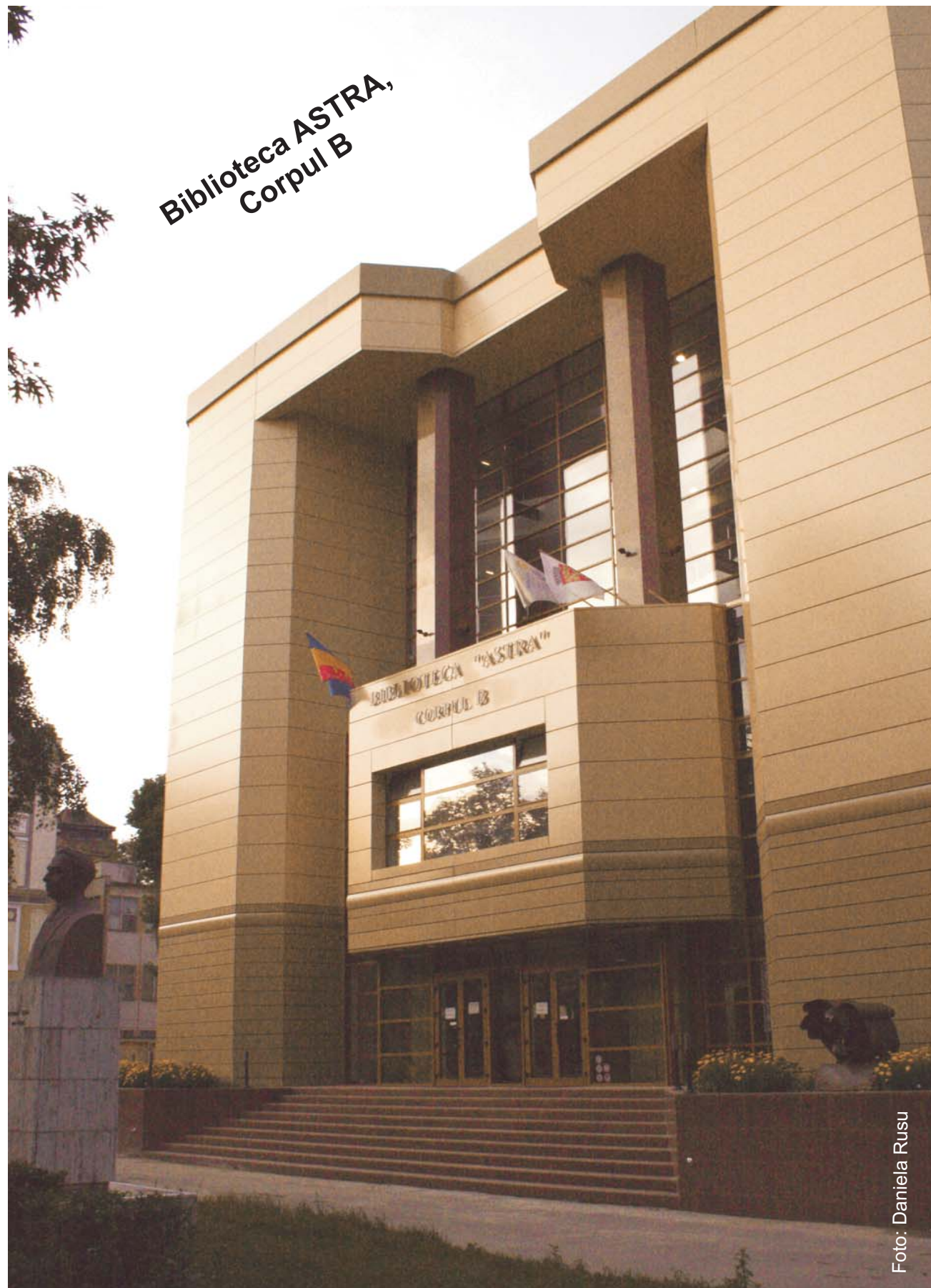
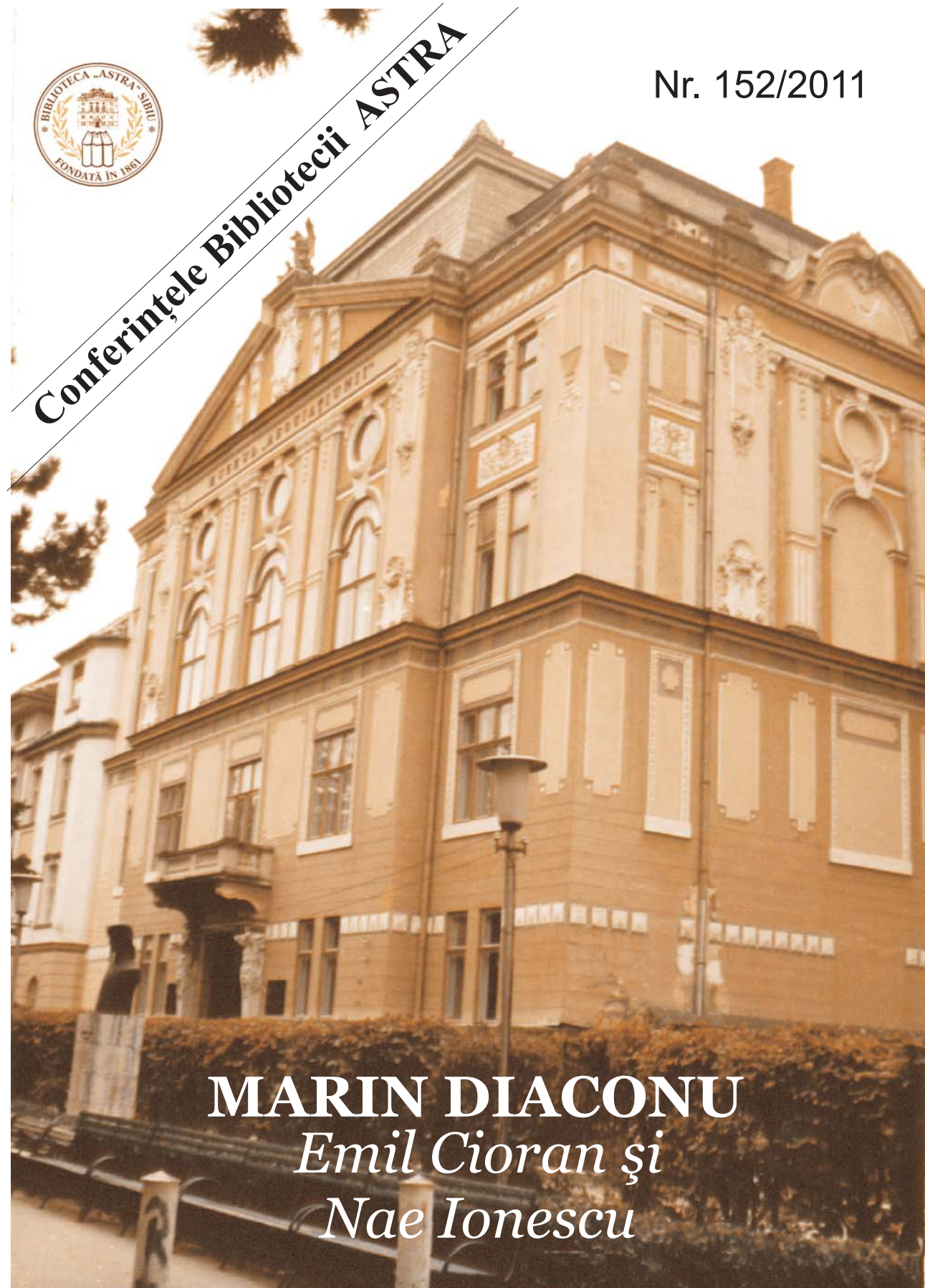

Foto: Daniela Rusu

Conferințele Bibliotecii ASTRA

Nr. 152/2011

MARIN DIACONU
*Emil Cioran și
Nae Ionescu*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințele Bibliotecii ASTRA:
Marin DIACONU: *Emil Cioran și Nae Ionescu*

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Daniela **Rusu**

Lucrare realizată de: Schuller Gabriela, Marin Victoria
la Tipografia Bibliotecii ASTRA

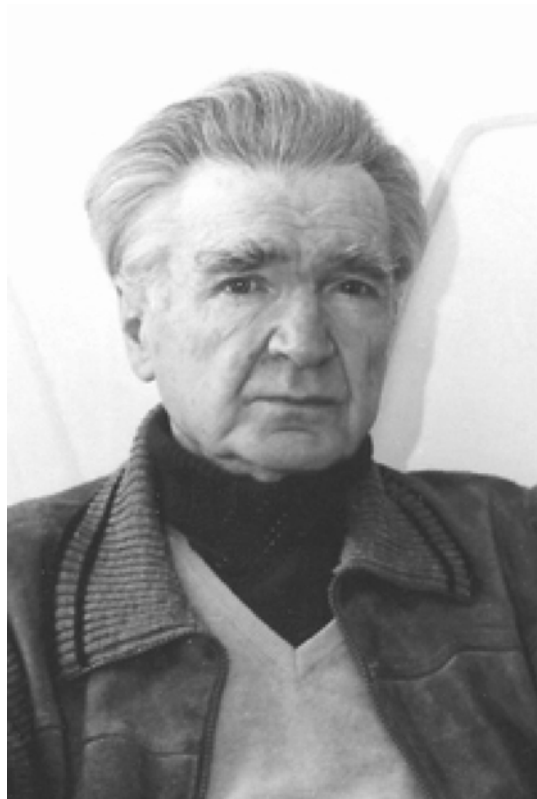
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU
Str. George Barițiu, nr. 5/7
550178 Sibiu/România

Tel: +40 269 210551
Fax: +40 269 215775
Internet: www.bjastrasibiu.ro
E-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: **1843 - 4754**

Emil Cioran
(1911-1995)

Marin Diaconu

Date bio-bibliografice

Născut: 17 decembrie 1937; comuna Daneți, jud. Dolj.

Părinții, frate, soră: țărani în sat.

Școală primară: în sat.

Absolvent al Liceului „Frații Buzești” din Craiova (1955).

Învățător suplinitor într-un sat.

Facultatea de Filosofie din București: 1960-1965.

Preparator, asistent, lector, conferențiar – Institutul Politehnic București (1965–2008); cercetător – Institutul de Teorie Socială (de Politologie) al Academiei Române (1998–2009).

Doctor în filosofie (1980), cu teza *Conceptul de ideal în filosofia românească interbelică* (Facultatea de Filosofie București; conducător științific: Dumitru Ghișe).

Preocupări de filosofie generală, sociologie, istorie a filosofiei românești.

Autor sau coautor al câtorva cărți: *Filosofie. Tematică, bibliografie, crestomație* (coautor; 1976); *Filosofie. Crestomație și bibliografie* (coautor; Ed. Academiei R. S. R., 1989, 950 p.); *Conceptul de ideal în filosofia românească interbelică* (1998); *Școala sociologică a lui Dimitrie Gusti, Documentar sociologic*, vol. I (2000); *Dicționar de termeni filosofici ai lui Lucian Blaga* (coautor; 2000); *C. Rădulescu-*

Motru. Biobibliografie (2000); *Mircea Vulcănescu. Profil spiritual* (2001); *Istoria limbajului filosofic românesc* (2002); *Dicționar de termeni filosofici ai lui Constantin Noica* (coautor; 2004); „*Viața Românească*”. *Documentar. 1906–2006* (2006).

Colaborări la câteva (vreo 20) volume colective, cu studii ș. a.

Colaborări la: „Forum”, „Viața Românească”, „Jurnalul literar”, „Argeș”, „Universul cărții”, „Revista de filosofie”, „Sociologie românească”, „Caiete critice”, Radio București ș. a.

Ediții îngrijite (vreo 80; singur sau în colaborare): Mircea Vulcănescu, Constantin Noica, Nae Ionescu (câteva cursuri și *Opere*, 5 vol.), Emil Cioran, C. Rădulescu-Motru, Ion Petrovici, D. Gusti, Ion Zamfirescu, D. C. Amzăr, Paul Costin-Deleanu, Grigore Popa, Sorin Pavel, Mihail Fărcășanu, Alexandru Bogdan, Marya Kasterska, Ion Ianoși (vol. omagial), Henri Wald (vol. omagial), *Pro și contra Emil Cioran*, *Modelul cultural Noica* ș. a.

Marin DIACONU

Emil Cioran și Nae Ionescu *

După ce am prezentat, în ani trecuți, relațiile prietenești ale lui Emil Cioran cu câțiva apropiați (Nicolae Tatu – coleg de liceu și de facultate –, Mircea Vulcănescu, Constantin Noica și Mircea Eliade), acum, la Centenarul Nașterii lui Cioran, îmi propun și vă propun să creionez relația cu Nae Ionescu.

Desigur, această relație este de alt tip decât aceea cu prietenii numiți și alți prieteni, precum Bucur Țincu, Eugen Ionescu etc. Relația cu Nae Ionescu este între student și profesor, între fostul student integrat ca elev în cadrul școlii filosofice a lui Nae Ionescu și Profesorul de metafizică și logică și Publicistul cunoscut (sau: cât de cât cunoscut...).

Raportul dintre Emil Cioran și Nae Ionescu poate fi cercetat și ar trebui să fie și va fi – prin decenii următoare – analizat și prezentat sub câteva perspective – mai importante fiind: filosofică, didactic-universitară, spiritual-culturală, politică, atitudinală în fața lumii și a vieții, precum și una general-umană.

Fără îndoială, între posibilele perspective nicicând nu se poate înfăptui o delimitare de o evidență clară de tip cartezian, întrucât ele însele se înrăuresc ori chiar interferează, oricare dintre ele influențând pe oricare alta; și, totodată, fiecare dintre ele are o identitate concretă proprie.

Desigur, relația cea mai substanțială teoretic și speculativ, cu semnificație demnă de istoria filosofiei românești, este cea de ordin filosofic. Sub exigență metafilosofică și istoric-filosofică, ea n-a fost încă înfăptuită și nici nu cred că este, astăzi în România (și aiurea), cineva în stare să o realizeze

* Conferință susținută în data de 5 iunie 2011

8..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

pe deplin și nici măcar satisfăcător. Care-i cercetătorul (nu spun: și universitarul – căci acesta din urmă n-are nevoie de prea multe cunoștințe spre a prezenta, didactic, studentului, vedenia metafizică a lui Nae Ionescu ori aceea a lui Cioran) care posedă o bună *stare* (ca avere, ca bogăție) filosofică a lui Nae Ionescu ori a lui Cioran?!

Problematica este complicată și de faptul real al apartenenței lui Cioran la *școala filosofică* a lui Nae Ionescu – și solicită, teoretic și metodologic, descâlcirea, desprinderea și conturarea specificului filosofului de la Rășinari față de viziunile filosofice ale celorlalți școlari naeionescieni. (Iar unul precum Noica este creator de sistem filosofic – și până acum n-a îndrăznit nimeni să apară la rampa vieții filosofice cu o sinteză monografică a acestui sistem filosofic...)

Cum sunt structural optimist, sunt convins că doar după așezarea pe masă și în cap a conținuturilor edițiilor de *Opere* ale celor doi gânditori acum în atenție va apărea și acel virtual Călinescu al istoriei filosofiei românești.

Într-o comunicare ca cea de acum și în coerență ideatică cu prezentarea relațiilor lui Cioran cu câțiva buni prieteni – întreprinse prin comunicări din ani trecuți –, mă limitez la prezentarea relației general umane dintre Cioran și Nae Ionescu.

Raportul dintre Cioran și Nae Ionescu se fenomenalizează prin două aspecte, ca două relații: una, de la Cioran către Nae Ionescu; alta, de la cel numit în urmă înspre cel numit întâi.

Relația de la Nae Ionescu către elevii săi este una de formare cultural-filosofică, de înrăurire – de așezare pe o curgătoare apă filosofică, cu accent axiologic nu atât pe filosofie, cât de *filosofare* –, poate chiar de puternică înrăurire, de modelare – ca gânditori, ca personalități, ca personaje istorice.

Dacă Nae Ionescu n-a scris despre nici unul dintre elevii săi (nici măcar

Marin Diaconu..... 9

despre Eliade, atunci când acesta s-a aflat într-o încurcătură pornografică și la anaghie universitară...), în schimb, aceștia au resimțit necesitatea spirituală de a schița ori a contura un profil al Profesorului, fie sub forma unui articol de gazetă (Noica, Eliade, Cioran), fie chiar la dimensiunile unei cărți (Mircea Vulcănescu).

În ordinea temporală a devenirii, Cioran află despre existența lui Nae Ionescu încă din liceu. După o mărturie personală a lui Nicolae Tatu – coleg de liceu, coleg de facultate și bun prieten prin decenii –, amândoi urmăreau cotidianul „Cuvântul” și lui Cioran îi plăcea cum seria „unul, Nae Ionescu”, semnatarul rubricii „Duminica” (începând din mai 1926).

În anii de studii liceale, Cioran n-a apucat să i se predea didactic lecții de filosofie, întrucât – prin trecerea, în baza unei legi, de la liceul cu 8 clase la cel cu 7 clase – clasa a VIII-a (când era prevăzută predarea filosofiei) a promovat-o doar printr-un examen special de tranziție, în toamna lui 1928, și la filosofie i s-a dat nota 9.

În noiembrie 1928, Cioran se înscrie în anul I la Facultatea de Filosofie și Litere din București. Deoarece n-a fost cercetată arhiva Facultății de Filosofie... cu interes special Cioran, nu știu când a urmat cursul de metafizică ori cel de logică, predate de conferențiarul universitar Nae Ionescu și nici ce notă a obținut la examen.

Fapt atestat prin multe mărturii este că, treptat, el s-a integrat tot mai mult unui grup de prieteni care audia cursul de metafizică ori de logică și era îndrăgostit de profesor.

Cercetători de azi culeg informații din jurnalele publicate ale lui: Arșavir Acterian, Jeni Acterian, Petru Comarnescu, Mihail Sebastian ș. a., din memorialistica lui Vulcănescu – atâta câtă este –, din corespondența vremii ori

10..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

din diverse interviuri – acordate și de Emil Cioran.

Fără îndoială că textul cel mai important al lui Cioran despre Profesor este articolul din vara lui '37, intitulat *Nae Ionescu și drama lucidității* („Vreamea”, 6 iunie 1937).

Mai sunt câteva referiri prin articole, prin corespondență și răspunsuri la întrebări puse de Gabriel Liiceanu, în vara lui '90, speciale despre Nae Ionescu.

Pentru Emil Cioran cel din articolul apărut în „Vreamea”, Nae Ionescu este: „profesor de îndoieli”; „om care să te oblighe a fi mai mult tu însuși”; „el știe că a crede nu e totul”; „condamnat la luciditate”; „singurul profesor de la care am învățat ce pierdere mare e cunoașterea”; „un metafizician care face politică” – și Cioran evidențiază ruptura dintre metafizică și politică; mai spune, fostul student, că „eu eram un elev modest” – ceea ce nu-l împiedică să-i îndrepte o obiecție sub forma unei întrebări retorice: „a găsit în lumea asta ceva în ce să creadă?”.

Scrierea și apariția articolului a fost prilejuită și de editarea culegerii publicistice din scrierile lui Nae Ionescu, culegere înfăptuită de Mircea Eliade: *Roza vînturilor* – pe care Cioran o laudă.

Și încheie articolul astfel: „De la el am învățat că existența-i o cădere și cine m-ar putea opri să trag concluzia că scopul vieții este chinul, autotortura, voluptatea satanică. Este drept, însă, că nu toți am fost meniți unei autodistrugerii frumoase și pasionante”.

Sau, iată cu ce gânduri, la Universitatea din Berlin, în noiembrie 1933, Cioran îl invoca pe Nae Ionescu: „Nu pot să-nchei aceste rânduri fără să amintesc de Ludwig Klages, care nu este profesor, dar ale cărui conferințe la Universitatea din Berlin, în care își expune sistemul său de filosofie, sunt bucurii necomunicabile. Klages, cu aspect de pastor protestant și cu

Marin Diaconu..... 11

temperament de condotier, debordant, exploziv, volubil și profetic, misterios și în același timp erudit, este omul cel mai realizat dintre câți am văzut până acum. Acest om seamănă a magician și este de un farmec irezistibil. Viziunea sa filosofică, despre care voi vorbi poate mai târziu, respiră ceva din tumultul său temperamental și nu este departe de viziunea unui magician, a unui alchimist sau a unui profet modern. Și, de câte ori mă gândesc la Klages, văd un Nae Ionescu, format în cultura germană, cu multe biblioteci devorate și cu multe, multe singurătați” („Vremea”, 3 decembrie 1933).

Multe dintre caracterizările făcute de Cioran despre Nae Ionescu își au confirmarea și în alte însemnări publicistice din acea vreme ori în amintiri, fie ale lui Vulcănescu, din anii '40, fie de peste decenii ale lui Acterian, Șora sau Nestor Ignat.

Despre articolul din „Vremea” (1937), peste mai mult de o jumătate de veac, Cioran – provocat de Gabriel Liiceanu – își va aminti că acel articol „nu prea i-a plăcut Profesorului”.

Tot în '90, puțin reverențios față de profesori ai săi din vremea studiilor universitare bucureștene, spune despre aceștia că „făceau figură de țărani naivi”, iar Nae Ionescu era, nici mai mult, nici mai puțin decât, „neîndoielnic, un personaj”.

Desigur, în comunicarea orală, omul – oricare – este mai direct, mai tranșant și, într-un fel, mai necontrolat. Fără îndoială că dacă gândea și scria – chiar de-ar fi scris când condeiul fuge ca să nu pierzi ideea –, la recitare, mai tăia din asperități. Or, spusa citată acum este o asperitate... Tot astfel și cu expresia: „aventurier”...

În încheiere, poate și ca o concluzie, revin la articolul din „Vremea”

12..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

(1937).

Portretul pe care Emil Cioran îl face lui Nae Ionescu în 1937 este – și prin rezervele față de gânditor și om, cum se practica, fără menajamente, în cadrul acelei teribile „tinere generații” și al școlii filosofice a lui Nae Ionescu – un „exercițiu de admirație” plăsmuit în prima tinerețe.

Cioran cel din manuscrise românești

Speculativ vorbind, există un Unic CIORAN, care se manifestă sa Unu și Multiplu, ca o diversitate unitară care converge către acel Unic.

Conceptul de Cioran se fenomenalizează ca CIORAN în El Însuși și Cel de Dincolo de El Însuși. Cel de Dincolo de El Însuși – altfel spus: Cel de Dincoace – este Cioran al nostru; și acesta, fenomenalizat ca al Tuturor și al Fiecăruia, și, cu termenul mijlociu și mijlocitor, al Unora. Să spun și astfel: este real – un real în devenire determinată – un Cioran al Umanității, un Cioran al Fiecăruia dintre noi, precum și un Cioran al Românilor, unul (nu scriu; altul) al Francezilor, unul al Spaniolilor, unul al Japonezilor... Precum este real și un Cioran al Unora dintre români, unul al celor care îl aplaudă și omagiază, altul al celor care îl bârfesc ori îl huiduie... (Vezi, în dreptul democratic-burghez: dreptul de a huidui...)

Tot ce s-a scris, se scrie, și se va scrie – de la notă de cotidian la recenzie, cronică filosofică, articol, studiu, fișă de dicționar și până la teză de doctorat, monografie tematică sau integral-sintetizatoare – ține de acest Cioran al nostru.

Intră aci și varietatea comunicării orale despre el – de la lecție,

Marin Diaconu..... 13

prelegere universitară, conferință la dialog radiofonic ori televizat ș. a. –, precum și mulțimea reprezentărilor iconografice – de la fotografie, desen, caricatură la arta plastică (picturală, sculpturală etc.) și până la lumea muzicală, cea teatrală, cea filmică și, desigur, la transfigurarea literară.

Iar acel Cioran în El Însuși are, și el, câteva Fețe: Cioran cel din Operă; Cel din obiecte – de la Manuscrise la obiecte de folosință personală sau chiar simplu atinse de personaj; și Cel din imediat, cel ce vine, uman, din natură și se întoarce în ea...

Desigur, fiecare dintre aceste Fețe își are devenirea ei; cu o predominanță, aici, în lumea românească, sub forma undei, onduliformă – teoretizată speculativ de Cantemir, de Conta, de Blaga ori de Dan Botta.

Să coborâm, totuși, din sfera speculațiilor într-o fenomenalizare determinată, concretă. Acum, aici, să ajungem la Manuscrise; și mai determinat: la Manuscrisele Românești.

Spun: manuscrisele românești – dar, în fapt, noi nu cunoaștem, încă, decât: manuscrise românești.

Fără îndoială, interesul și vorbirea de-acum sunt generate de „experiența aventurii” unor importante Manuscrise ale lui Emil Cioran, prea generos oferite, de curând, Bibliotecii Academiei Române de George Brăiloiu.

(Despre un alt interes personal față de manuscrisele românești ale lui Cioran de până în 1947, prefer să nu vorbesc acum; poate în curând...)

Sufletul, spiritul și trăirea lui Emil Cioran, depuse în Manuscrise, luminează câteva fonduri instituționale românești și numeroase arhive personale.

14..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

O precizare terminologică: mai exact, este vorba de fond documentar, care cuprinde: în primul rând, manuscrise ale scrierilor publicate, ori editate, precum și inedite; apoi: corespondență, iconografie, cărți cu autografe, acte, documente ș. a.

Celor ce le-au păstrat – de la familie, prieteni, cunoscuți, colecționari la simpli deținători – li se cuvin alese mulțumiri. Cei mai în vârstă își amintesc cum că, în anii '50 – dar *nu* și în anii '70 și '80 – era chiar un pericol personal să ai în casă o carte semnată de „transfugul și trădătorul” Cioran...

Azi, este un prilej de laudă de sine...

Manuscrise ale lui Cioran – în sensul general al termenului – se află în importante depozite instituționale, precum: Biblioteca ASTRA din Sibiu, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Națională a României, Muzeul Național al Literaturii Române, Arhivele Istorice ale României, Biblioteca Centrală Universitară din București ori Arhiva Ministerului de Externe.

La Biblioteca ASTRA se află 540 de scrisori și documente, depuse de Doamna Eleonora Cioran; tot Dânsa a donat 520 de cărți din biblioteca Familiei (câteva, cu semnătura elevului Cioran E. Emil; altele, primite de Emil Cioran, cu autograf, de la scriitori francezi).

Tot acolo se află scrisori ale lui Cioran către Ilie Constantin (oferite de poet).

La Biblioteca Academiei Române, se află 49 de scrisori (1968-1981) către Arșavir Acterian și încă alte patru, către altcineva.

La Biblioteca Națională a României se păstrează patru scrisori (1933-1946) către Arșavir Acterian și încă șase, către Jeni Acterian.

La Muzeul Național al Literaturii Române se conservă 43 de scrisori, către: Pompiliu Constantinescu, Sergiu Dan, Ecaterina Săndulescu, Ion Chinezu, Lucian Blaga, Petru Comarnescu, Bucur Tincu (12) și Horia Roman.

Marin Diaconu..... 15

În arhiva Ministerului Propagandei Naționale (1921-1944) s-a găsit un *Raport*, al lui Emil Cioran, cu locul și data: Vichy, 30 aprilie 1941.

Dintre adresanți sau deținători de corespondență, numesc puțini (în afară de cei amintiți mai înainta): Eleonora Cioran, Familia Alexandrescu-Vianu, Mircea Filip, George Bălan, Cartimex (7 scrisori, până în iunie 1969), Ion Dur, Mircea Handoca, Ion Deaconescu, Constantin Barbu, Gabriel Liiceanu, Marin Mincu, Mariana Șora, Nicolae Tatu, Petre Țuțea, Mircea Vulcănescu, Dan C. Mihăilescu, Ion M. Negreanu, D. D. Roșca, Dieter Schlesck, Marin Sorescu, Gabriel Stănescu, Nicolae Tertulian, I. Valerian etc.

Există manuscrise și în subteran. Sper că vor fi donate Bibliotecii Academiei Române...

Marea majoritate a manuscriselor, a corespondenței, a fost publicată în reviste ori în cărți. Ele au fost aduse în lumină tipografică, îndeosebi de: Gabriel Liiceanu, Ion Dur, Constantin Barbu, Nicolae Florescu, Marta Petreu ș. a.

Dintre revistele care au găzduit inedite, amintesc: „Manuscriptum”, „Revista de istorie și teorie literară”, „Apostrof”, „Viața Românească” și multe altele.

Se află corespondență în cărți semnate de: Mircea Eliade, Lucian Boz, George Bălan etc.

Cea mai substanțială culegere este, desigur: *Scrisori către cei decasați* (Ed. Humanitas, 1995), pentru care s-au ostenit: Gabriel Liiceanu, Theodor Enescu, Tania Radu și Dan C. Mihăilescu.

Un interes aparte, chiar dacă nu și special, prezintă grupa manuscriselor care nu-i aparțin lui Cioran, nu sunt scrise de el – dar au o legătură directă ori indirectă cu el. Una directă au scrisorile ce i-au fost

16..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

adresate de prieteni, cunoscuți sau necunoscuți ori de instituții – de la documente școlare la comunicări instituționale.

Ofer doar un exemplu. În 1957, Cioran adresează o scrisoare publică unui „prieten de departe” și totodată atât de apropiat spiritual, cum este Constantin Noica. Acesta îi răspunde printr-o scrisoare personală – care va deveni publică doar peste decenii. Iar ambele scrisori sunt importante, căci exprimă atitudini (ale celor doi, diferite) în fața vieții, a lumii, a societății de aci și de aiurea, din anii '50 – cu reverberații și înspre cele din zilele noastre ori din viitor.

În cazul filosofului liric care este Cioran, astfel de documente sunt *documente de viață*, o viață trăită și transfigurată filosofic – chiar dacă el n-a scris decât în momente de tensiune spirituală, nu și în cele de efuziune lumească, prea lumească.

Or, pentru o mai adecvată cunoaștere a lui Cioran, a trăirilor lui și a revărsării filosofice, sunt importante și manuscrise, scrisori, iconografie ale părinților, ale fratelui, ale prietenilor – și ele *vii*; altfel spus: păstrate până azi.

Se știe prea bine că mulți au gândit filosofic întemeiați pe date pozitive ale științei; alții, pe valori literare ori artistice; Noica a făcut filosofie cu istoria filosofiei; iar Emil Cioran a meditat pe trăiri proprii, pe trăirile tensionate în fața lumii, a societății, a societății românești din interbelic și în fața lui însuși.

Să sperăm că se va învrednici și se va robi careva pentru o ediție de *Opere* a scrierilor românești de până în 1947.

Editori parizieni se străduiesc de zor ca în toamnă să ne pună la îndemână ediția de *Opere* franțuzești.

Să visăm și la o ediție de *Opere complete* în limba română...

ADDENDA

Nae Ionescu și drama lucidității

Emil Cioran

Am început să descifrez tulburarea ce o inspiră prezența profesorului Nae Ionescu când mi-am dat seama că există în anumiți oameni iradierii personale cărora ai vrea să cazi victimă, să nu mai fii *tu*, să mori în viața altuia. Infinitul de vrajă personală te face să abandonezi orgoliul individuației și încerci să devii totul în altul. Așa ceva va fi simțit Nietzsche în prezența lui Wagner, pe care l-a atacat mai târziu nu din gelozie, ci din instinct de conservare. Pentru ceea ce trebuie să devenim fiecare, oamenii cei mai primejdioși sunt aceia pe care-i iubim mai mult.

De câte ori, în vibrante accente de afecțiune, Nae Ionescu mi-a părut singurul om pentru care se poate renunța! Tentația, adică, de *a-i trăi viața lui*. Și așa fi nesincer, dacă n-aș spune că sunt atâția între tineri cari trăiesc *în el*. Lumea care nu-l cunoaște decât superficial vorbește de „demonie”, ca și cum Nae Ionescu s-ar sili să ne câștige admirația pentru a ne anula. Și ce ușor i-ar fi fost! N-avea decât să dea „drum slobod” îndoielilor și chinurilor sale. Dar de câte ori n-a consimțit la eroare numai din slăbiciune pentru viață și poate și din faptul că n-a existat până acum nici un profesor de îndoieli.

18..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Farmecul existenței lui Nae Ionescu își are, însă, un temei mai adânc și mai paradoxal. Căci, alături de tendința aceasta de a te pierde în el, de a lunea pe toate conflictele lui, n-am cunoscut alt om care să te oblige a fi mai mult tu însuți. O alternanță stranie de tendințe, care explică de ce fără el nu mai putem trăi. Câți dintre noi am fi avut curajul atâtor negații și singurătăți, dacă nu ne-ar fi precedat în relele cunoașteri și n-ar fi fost învechit în ele!

Scârbit de istorie și de cunoaștere, mă gândisem odată, la Berlin, să scriu o teză de doctorat despre lacrimi. Și am fost de acord cu atâți prieteni, că singurul profesor din univers care ar primi-o ar fi Nae Ionescu. Din paradox? Din tragedie și luciditate.

Am auzit spunându-se: bine, dar nu crede în nimic. Ce naivitate! El știe că a crede nu e totul. Și oamenii vorbesc de nihilism. Obiecția care i-aș face-o eu este că a găsit în lumea asta ceva în ce să creadă. Să nu fi tras ultimele concluzii? Ce n-aș da să pot și eu crede că nu crede în nimic!

Omul care a scris: „*Simon Petru doarme. Și noi toți – ca el. Și de aceea până și iubirea e suferință. Lumea se răsuțește în durere ca o rămă pusă pe jăratec. Și Dumnezeu odată cu ea*” (*Roza vânturilor*, p. 420) nu poate fi însă, în nici un caz, acuzat de iluzii. Până unde a fost condamnat la luciditate? Nimeni n-a insistat mai mult ca el asupra dramei de a ști. Este singurul profesor de la care am învățat ce pierdere mare e cunoașterea. Ruperea echilibrului original prin spirit și dezintegrarea din ființă prin conștiință sunt fructe ale tentației demiurgice.

Dar demiurgia umană este un avânt spre catastrofă. Atâta vreme cât rămânem în cadrele condiției umane, salvare nu există. Orice om, din moment ce *știe* că există, nu se mai poate mântui, decât negându-și principiul individuației sale. Și astfel Nae Ionescu găsește în individuație sursa răului, a căderii, a naufragiului existenței. Că prin iubire depășim conflictele legate de subiectivitatea noastră ca atare sau că prin acțiune ieșim din noi înșine intrând în sfera obiectivității – ce contează aceste soluții în fața tragicului uman, a chinului conștiinței, a răului esențial de a ști că trăiești și prin asta a nu mai putea trăi!

Nae Ionescu și-a dat seama că pentru a trăi trebuie să-ți înșeli luciditatea cu diverse „formule de echilibru”: Dumne-zeu, națiune etc... Și astfel, unul din cei mai lucizi oameni cari au existat pe aceste meleaguri a reușit să se integreze în istorie, să „adere”, umbrindu-și voluntar și dramatic luciditatea. Participarea la luptă prin *hotărâre*, iar nu prin instinct, explică de ce a stat în ultimii zece ani în centrul vieții noastre politice, fără să fie ceea ce se numește un om politic, fiindcă totdeauna a fost mult mai mult decât atât.

Istoria este făcută de plutonieri inspirați. Iată de ce Nae Ionescu nu se va putea realiza direct niciodată în istorie. Turma are instinct și ea simte că unele sunt căile vieții și altele ale spiritului. Și că, pentru orice om lucid, lumea există prin concesie...

20..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Una este a crede și alta a avea *voința* de a crede, în primul caz, trăiești fericit în Dumnezeu; în al doilea, te *gândești* la el. Conștiința a transformat absolutul într-o funcție a disperării. Prea puțini muritori pot trăi în pace și bunăvoie cu Dumnezeu. Și atunci se naște, dintr-un conflict insolubil, o decepție metafizică, a cărei consecință imediată este: *pasiunea în imanență*. Numai așa pot să-mi explic dorința de putere a lui Nae Ionescu și echivocul straniu al pasiunii lui politice. Orientarea spre concret, spre realități istorice, obsesia României nu sunt la el fructul instinctului.

Unii din prietenii mei greșesc când explică prin aderență organică la neam și sol, pasiunea lui pentru România. În realitate, Nae Ionescu este mult mai interesant, pentru a putea vedea în el numai un patriot instinctiv. Un metafizician care face politică, iată un fenomen care nu e atât de simplu. Ce te face să te degradezi „în lume”, ce te scoboară în imanență? O sensibilitate metafizică este un dispreț continuu al temporalului. Atunci, cum se naște la un metafizician tentația timpului, adică bucuria căderii, participarea voioasă la păcatul de a fi, la imediat și la devenire? *Eșecul în experiența absolutului este izvorul pasiunii în imanență*.

Când Dumnezeu nu te-a luat în brațe, te consolezi cu dezmățul temporalității. Tăcerea divină duce pe oamenii torturați în politică.

Răspunsurile transcendente la chinul și întrebările noastre întârziind, ne pierdem răbdarea și ne hotărâm pentru lucrurile trecătoare. Decepția metafizică ne face ziarști, oameni politici, naționaliști etc... Să nu fie aici cheia soartei lui Nae Ionescu? El însuși pare a fi afirmat cândva ce mort este metafizicește de când face politică.

Dorința de putere la astfel de oameni nu este atât de afirmare, cât de distrugere. Vreau să zic, de autodistrugere. Toți adversarii lui Nae Ionescu susțin același lucru: este un om inteligent, dar distructiv. Aceștia nu înțeleg nimic din farmecul tulburător, din straniul lui irezistibil. Căci el nu vrea să distrugă pe nimeni și nimic, ci doar să-și consume căderea în timp, într-o cumplită aderență și inaderență la lume.

Greu aș întâlni un al doilea om care să-și fi pus destinul în problemă mai mult decât el. Nu atât tortura subiectivității, cât pathosul existențial, chinul monumental al ființei sale, l-au interesat până la obsesie. Și când vorbea odată de „șarpele demiurgiei”, aș vrea să știu dacă l-a mușcat pe cineva mai mult decât pe el.

Un creștin Nae Ionescu? Îi iubesc prea mult orgoliul, pentru a-l crede numai atât. Și apoi, în toate prelegerile lui, Paradisul n-a fost niciodată o realitate, ci numai Judecata de apoi. Iar eu eram un elev modest, care se prezenta cu maestrul pentru a ne primi condamnarea sigură... Răscumpărare? Dar luciditatea este o crimă împotriva Paradisului și nu există sentință mai gravă la marea judecată... Toate luciditățile sunt criminale.

Dacă Nae Ionescu ar fi un temperament nervos și exploziv, drama care o trăiește ar fi prea evidentă și prea accesibilă. Calmul aparent îi dă, însă, gravitate și ireparabil. Când vorbește de condiția umană ca: naufragiu, catastrofă, păcat – cuvintele au un patetic reținut și parcă s-a rătăcit un plâns de clopote într-un tratat de logică...

22..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Gestul inspirat al lui Mircea Eliade, de a întruni într-un volum o parte din articolele profesorului care conturează nu un moment, ci o epocă, a venit chiar la răscrucea României. În acești ani se va decide *tot*. Când aproape toți intelectualii s-au așezat de-a curmezișul, Nae Ionescu a fost prezent, prezent în centrul României. Că România nu este decât un mijloc de a nu mai fi tu însuși, de renunțare la tine sau că ea este, dimpotrivă, o pradă „șarpelui demiurgiei”, este o altă socoteală. Nu-l cred pe Nae Ionescu atât de puțin pesimist, încât să considere pe oameni altceva decât pretexte și, cu ei, toată istoria.

De la el am învățat că existența-i o cădere și cine m-ar putea opri să trag concluzia că scopul vieții este chinul, autotortura, voluptatea satanică. Este drept, însă, că nu toți au fost meniți unei autodistrugerii frumoase și pasionante.

Nevoia de simboluri

George Brăiloiu

Vin în fața Dumneavoastră astăzi cu o imensă bucurie, însă în egală măsură cu mare sfială. Onoarea pe care mi-o faceți invitându-mă astăzi aici depășește sfera aspirațiilor mele cele mai neobișnuite. În mod cert, chiar am descoperit că pot câștiga oportunitatea redobândirii unei părți din Emil Cioran pentru noi toți, nu mi-am închipuit niciodată că voi descoperi greutatea sarcinii de a explica acest gest. Sper de aceea că îmi veți ierta emoțiile.

Există cu siguranță în fiecare dintre noi resorturi intime generatoare de acțiuni. Pe cât de simple sunt câteodată aceste resorturi, pe atât sunt de reale. Unele ne urmăresc din copilărie, altele ne însoțesc obsesiv, de multe ori fără a le putea explica clar, precis. Poate și din cauza faptului că, așa cum spunea însuși Cioran în *Lacrimi și sfinți*, „Nu există decât o rată: a nu mai fi copil”. Poate de aceea ne legăm atât de intens de unele gânduri care ne însoțesc încă din copilărie...

Am crescut la Târgu Jiu, un orașel de provincie, printre o mică parte din operele lui Constantin Brâncuși și am înțeles, în timp, cât de multă nevoie e de simboluri. Poate astăzi mai mult ca niciodată, înainte. Nu sunt un colecționar și nici nu particip în mod regulat la licitații.

Nu doresc publicitate, poate și conștient de faptul că așa cum tot Cioran spunea în *Caietele* sale, „Lumea nu se îngrămădește decât în jurul negustorilor de iluzii”. Este exact genul de îngrămădeală de care încerc să fug, în pofida aparențelor. Acum, după atâta publicitate, regret că n-am reușit să-mi păstrez anonimatul atât de bine pe cât mi-aș fi dorit. Nu îmi neg însă ocupația de negustor, sau, mai în ton cu vremea, un om de afaceri care se îndeletnicește cu administrarea oportunităților și a compromisurilor deopotrivă. În fond, așa

24..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

după cum chiar Cioran spunea, împingându-ne să acceptăm explicația compromisului prin reducerea la absurd, „A trăi înseamnă a face compromisuri. Orice om care nu moare de foame este suspect”.

Ca orice om care „nu moare de foame” însă, am slăbiciuni, iar una dintre acestea este aceea de a nu rata prilejuri care nu se mai întorc. Apariția pe piață, la vânzare, a ceea ce astăzi numim Fondul Emil Cioran la 100 de ani de la nașterea unuia dintre cei mai cunoscuți filosofi și scriitori pe care i-a dăruit lumii țara și limba noastră, era, în opinia mea, o ocazie de neratat. Așa cum tot o ocazie de neratat a fost și revenirea lui Cioran printre noi, acum aproape 20 de ani, în acel fascinant *Exercițiu de Admirație* alături de marele Petre Țuțea, prin grija d-lui Gabriel Liiceanu. Sunt, de aceea, bucuros că ați încuviințat preluarea și păstrarea Fondului Emil Cioran. Iar dacă păcatul de a-mi satisface o slăbiciune personală are drept consecință câștigul general, cu atât mai bine. În fond, ceea ce va conta cel mai mult, va fi faptul că peste ani nu va mai fi atât de importantă slăbiciunea mea de a nu-l pierde pe Cioran peste mări și țări, ci faptul că el s-a întors acolo de unde a plecat, „în limba lui”. Pentru că, așa cum Cioran însuși spunea odată, „Nu locuiești într-o țară, locuiești într-o limbă”. Și chiar dacă Cioran, în ciuda inadaptabilității lui, s-a adaptat la a scrie într-o altă limbă, într-o altă țară, cred că suntem datori să înțelegem că n-a făcut acest lucru cu ușurință și că n-a fost lipsit de regrete în exilul său. Și poate, acum, când sărbătorim centenarul nașterii sale, cred că se cuvine să-i dăm cuvântul să-și exprime, mai bine ca nimeni altul, regretele scrise în *Istorie și Utopie* în 1960: „N-aș fi abandonat nicicând limba noastră; mi se întâmplă să-i regret și acum mirosul de prospețime și putreziciune, amestecul de soare și bălegar, urâtenia nostalgică și superbă neglijență”.

Cuvântare rostită în aula Academiei Române, în 12 aprilie 2011, cu prilejul înmânării Meritului Academic.

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 –</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	8
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i>	14
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15

George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri'a, nu are dreptu a se numerá intre poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret - Atanasie Marian Marienescu –</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică</i>	66
Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918</i>	67

Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împușineze urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituri</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Trasnilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale</i>	87
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii</i>	88
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii Transilvane</i>	90
Constantin Cubleşan	<i>Mihai Eminescu – Ciclul schillerian</i>	91
Constantin Cubleşan	<i>Ion Pop Reteganul – Folclorist și publicist</i>	92

Constantin Cubleşan	<i>Ioan Slavici – portret în oglinda timpului</i>	93
Mircea Braga	<i>Însemnări despre multiculturalitate</i>	94
Marius Laurian	<i>August Treboniu Laurian</i>	95
Keresztes Coloman Stefan, Eugenia Simona Keresztes	<i>Genii ale matematicii la Sibiu: Farkas Bolyai și János Bolyai.....</i>	96
Alexandru Sterca- Șuluțiu	<i>Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sê-sí iubésca patrià sí vetr'a strabuniloru sei, cá Romànu</i>	97
Ioan Lupaș	<i>Înfînțarea „Asociațiunii“ și conducătorii ei</i>	98
Iosif Sterca Șuluțiu	<i>Discursul ținut la inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și la deschiderea Expoziției, în 19 August st. N. 1905</i>	99
Ion Onuc Nemeș- Vintilă	<i>Bibliotecile publice din Olanda și misiunea lor: „Să facem o comunitate mai bună”</i>	100
Virgiliu Florea	<i>Anton Pann în reeditarea-model lui M. Gaster (1936)</i>	101
Horst Ernst Klusch	<i>Pe urmele strămoșilor habani</i>	102
Ion Agârbiceanu	<i>Raportul Secretariatului general al Secțiunilor literare-științifice ale „Astrei” dela 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933</i>	103
Liliana Popa	<i>Oameni și cărți în Sibiul de altădată</i>	104

<i>Vasile Crișan</i>	<i>Protecția patrimoniului cultural sibian. Istorie și actualitate</i>	105
<i>George Barițiu</i>	<i>Din istoria Asociațiunii (1861-1888)</i>	106
<i>George Barițiu</i>	<i>Raportul Asociațiunii după 31 ani</i>	107
<i>Werner Schaal</i>	<i>Noua Bibliotecă Universitară a Universității „Lucian Blaga” – Die neue Universitätsbibliothek der Lucian-Blaga-Universität</i>	108
<i>Ilarion Pușcariu</i>	<i>Cuvântulă Presidială la deschiderea adunării generale a Asociațiunii transilvane, ținute la 10/22 și 11/23 Octobrie a. c. în Năseudă</i>	109
<i>Marin Diaconu</i>	<i>Emil Cioran și Constantin Noica</i>	110
<i>Marin Diaconu</i>	<i>Emil Cioran și Nicolae Tatu</i>	111
<i>Vasile Grajdian</i>	<i>Preotul muzician Gheorghe Șoima</i>	112
<i>Matei Pamfil</i>	<i>Gustav Weigand și Asociațiunea</i>	113
Paul Brusankowski	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna – o viață de sfințenie</i>	114
Paul Brusankowski	<i>Concepția canonică a mitropolitului Andrei Șaguna privind organizarea Ortodoxiei ecumenice și a poziției Mitropoliei românești din Transilvania și Ungaria</i>	115
Liliana Moldovan	<i>Deschideri antropologice în opera lui Emil Cioran</i>	116

Alexiu Tatu	<i>Arhivele Statului din Cluj în refugiu la Sibiu. Documente de arhivă</i>	117
Mariana S.Țăranu	<i>Degradarea sistemului de învățământ, mass-media și persecuțiile religioase din Moldova de la est de Prut în timpul primei ocupații sovietice (1940-1941)</i>	118
Rodica Braga	<i>Despre condiția femeii –scriitor</i>	119
C. George Săndulescu	<i>Atitudinea Noica</i>	120
***	<i>Școala civilă de fete cu internat</i>	121
Elena Macavei	<i>Însemnări de călătorie în Scandinavia</i>	122
Corina Turcu	<i>Stil și gândire la Augustin Buzura</i>	123
Nicolae Balotă	<i>Cercul câinilor muzicanți</i>	124
Ion Taloș	<i>Franz Obert - cel mai de seamă etnolog ardelean din deceniul al șaselea al secolului al XIX-lea</i>	125
Mircea Braga	<i>Mărirea și decăderea reportajului literar</i>	126
Mihai Augustin Racovițan	<i>Despre starea românilor din Ungaria dualistă la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea</i>	127
Onuc Nemeș-Vintilă	<i>Pantheon național sau Istoria este morala care instruează prin exemple</i>	128
Constantin Chiriac	<i>Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu</i>	129

Iuliu Adrian Paul	<i>Enigma tăblițelor de la Tărtăria</i>	130
Emanuel PavelTăvală	<i>Enciclopedia ortodoxiei românești</i>	131
Ioan Seni	<i>Pagini din istoricul Despărțământului Astra Năsăud</i>	132
Silvia Pop	<i>Despărțământul Blaj al ASTREI (1870-2011)</i>	133
Doina Udrescu	<i>Rolul ASTREI în formarea unui patrimoniu artistic național</i>	134
Policarp Chițulescu	<i>Noi manuscrise - posibile autografe - aparținând monahului Gavriil Uric de la Neamț</i>	135
Lazăr Lădariu; Mariana Cristescu	<i>Dr. Eugen Nicoară – un Mecena al românilor mureșeni</i>	136
Mariana Cristescu; Lazăr Lădariu	<i>Despărțămintele Sighișoara, Târgu-Mureș și Târnăveni ale ASTREI</i>	137
Bogdan Andriescu	<i>Viața privată în Transilvania secolelor XVI-XVII</i>	138
Anca Andreescu	<i>Între jurnalistică și literatură</i>	139
Elena Tîrziman	<i>Patrimoniul documentar reflectat în colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale a României.....</i>	140
Rodica Braga	<i>O unică și incredibilă experiență cu Mircea Ivănescu: Commentarius perpetuus</i>	141
Mircea Braga	<i>Proiecția nietzscheeană a Europei Unite</i>	142
Alex Ștefănescu	<i>Profesia de critic literar</i>	143
Letiția Constantin	<i>Eminescu muzical-partituri aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Naționale a României</i>	144

Brad Coriolan	<i>Comemorarea eroilor și martirilor români în exil</i>	145
Ovidiu Hurduzeu	<i>Distributismul românesc, între Ion Mihalache și societatea de mâine</i>	146
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și trăirea vieții proprii</i>	147
Adriana Gheorghiu	<i>ASTRA DOBROGEANĂ – focar civilizator al spațiului dintre Dunăre și Mare</i>	148
Ion Onuc Nemeș	<i>ASTRA în satul meu</i>	149
Ion Onuc Nemeș	<i>Conferința despre conferințe. Program aniversar: ASTRA – 150</i>	150
Felix Neculai	<i>Spațiul de la Gurile Dunării - repere istorico-spirituale</i>	151
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Nae Ionescu</i>	152